

ส่วนที่ ๔ การติดตามและประเมินผล

แนวทางการพิจารณาการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นแบบที่กำหนดให้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นดำเนินการให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา โดยดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ประกาศใช้งบประมาณรายจ่าย มีรายละเอียด ดังนี้

(๑) การติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์

๑.๑ ข้อมูลสภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒๐ คะแนน

๑.๒ การวิเคราะห์สภาพการณ์และศักยภาพ ๒๐ คะแนน

๑.๓ ยุทธศาสตร์ ๖๐ คะแนน ประกอบด้วย

๑. ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑๐ คะแนน

๒. ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด ๑๐ คะแนน

๓. ยุทธศาสตร์จังหวัด ๑๐ คะแนน

๔. วิสัยทัศน์ ๕ คะแนน

๕. กลยุทธ์ ๕ คะแนน

๖. เป้าประสงค์ของแต่ละประเด็นกลยุทธ์ ๕ คะแนน

๗. จุดยืนทางยุทธศาสตร์ ๕ คะแนน

๘. แผนงาน ๕ คะแนน

๙. ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม ๕ คะแนน

คะแนนรวม ๑๐๐ คะแนน เกณฑ์ที่ควรได้เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ควรน้อยกว่าร้อยละ ๘๐ (๘๐ คะแนน)

ประเด็นการพิจารณา	คะแนน
๑. ข้อมูลสภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๒๐
๒. การวิเคราะห์สภาพการณ์และศักยภาพ	๒๐
๓. ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย	๖๐
๓.๑ ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๐
๓.๒ ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด	๑๐
๓.๓ ยุทธศาสตร์จังหวัด	๑๐
๓.๔ วิสัยทัศน์	๕
๓.๕ กลยุทธ์	๕
๓.๖ เป้าประสงค์ของแต่ละประเด็นกลยุทธ์	๕
๓.๗ จุดยืนทางยุทธศาสตร์	๕
๓.๘ แผนงาน	๕
๓.๙ ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม	๕
รวมคะแนน	๑๐๐

(๒) การติดตามและประเมินผลโครงการ

๒.๑ การสรุปสถานการณ์การพัฒนา ๑๐ คะแนน

๒.๒ การประเมินผลการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีไปปฏิบัติในเชิงปริมาณ ๑๐ คะแนน

๒.๓ การประเมินผลการนำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีไปปฏิบัติในเชิงคุณภาพ ๑๐ คะแนน

๒.๔ แผนงานและยุทธศาสตร์ ๑๐ คะแนน

๒.๕ โครงการพัฒนา ๖๐ คะแนน ประกอบด้วย

๑. ความชัดเจนของชื่อโครงการ ๕ คะแนน

๒. กำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้องกับโครงการ ๕ คะแนน

๓. เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ) มีความชัดเจนนำไปสู่การตั้งงบประมาณได้ถูกต้อง ๕ คะแนน

๔. โครงการมีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ๕ คะแนน

๕. เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ) มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ ๑๒ ๕ คะแนน

๖. โครงการมีความสอดคล้องกับ Thailand ๔.๐ ๕ คะแนน

๗. โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัด ๕ คะแนน

๘. โครงการแก้ไขปัญหาความยากจนหรือการเสริมสร้างให้ประเทศชาติมั่นคง ยั่งยืน ภายใต้อำนาจ

พระราชรัฐ ๕ คะแนน

๙. งบประมาณมีความสอดคล้องกับเป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ) ๕ คะแนน

๑๐. มีการประมาณการราคาถูกต้องตามหลักวิธีการงบประมาณ ๕ คะแนน

๑๑. มีการกำหนดตัวชี้วัด(KPI) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผลที่คาดว่าจะได้รับ ๕ คะแนน

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ๕ คะแนน

คะแนนรวม ๑๐๐ คะแนน เกณฑ์ที่ควรได้เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและขับเคลื่อนการพัฒนา

ท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ควรน้อยกว่าร้อยละ ๘๐ (๘๐ คะแนน)

(๓) สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่น จากแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕

๑. การวัดผลในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้รูปแบบเชิงพรรณนา ซึ่งสามารถแสดงได้ทั้งการอธิบายเชิงสถิติ รูปภาพ กราฟ ข้อมูลต่าง ๆ จาก

โดยใช้แบบสำหรับติดตามและประเมินผลเชิงปริมาณและคุณภาพ

๑. แบบตัวบ่งชี้และการปฏิบัติงาน (Performance Indicators)

๒. แบบบัตรคะแนน (Scorecard Model) หรือ Scorecard Model ของ Kaplan & Norton

๓. แบบมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ (Result Framework Model (RF))

๔. แบบเชิงเหตุผล (Logical Model)

๕. แบบวัดกระบวนการปฏิบัติงาน (Process Performance Measurement System (PPMS)

๖. แบบการประเมินโดยใช้วิธีการแก้ไขปัญหาหรือเรียนรู้จากปัญหาที่เกิดขึ้น หรือ Problem-

Solving Method

๗. แบบการประเมินแบบมีส่วนร่วม (Participatory Method)

๘. แบบการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation)

๙. แบบการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment Model)

๑๐.แบบประเมินตนเอง (Self – Assessment Model)

๑๑. แบบอื่น ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดขึ้น ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้กรอบข้อ ๑ - ๑๐ หรือเป็นแบบผสมก็ได้

๒. **เชิงปริมาณ (Quantity) เชิงคุณภาพ (Quality)** ผลที่ได้จริง ๆ คืออะไร ค่าใช้จ่าย (Cost) เวลา (Time) เป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่

๓. **ประชาชนได้ประโยชน์อย่างไรหรือราชการได้ประโยชน์อย่างไร**

๔. **วัดผลนั้นได้จริงหรือไม่ หรือวัดได้เท่าไร (Key Performance Indicator : KPIs)**

๕. **ผลกระทบ (Impact)**

(๔) **ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอนาคต**

๔.๑ **ผลกระทบนำไปสู่นาคต** (เช่น จะทำ สนับสนุน ส่งเสริม ป้องกัน อย่างไร เป็นต้น)

ในทางทฤษฎีวิชาการการจัดการ ซึ่งว่า องค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะป็นองค์กรภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนจะต้องพัฒนา เติบโตและอยู่รอดได้ต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอก ๔ ประการ ตลอดเวลา ซึ่งประกอบไปด้วย

๑. สิ่งแวดล้อมด้านการเมือง
๒. สิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ
๓. สิ่งแวดล้อมด้านสังคม
๔. สิ่งแวดล้อมด้านวิทยาการใหม่ ๆ

องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นองค์กรภาครัฐองค์กรหนึ่ง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมต่างๆ ๔ ประการ เพื่อให้องค์กรพัฒนาเติบโตและอยู่รอดต่อไปได้ วิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องวิเคราะห์ตามสิ่งแวดล้อมที่จะเปลี่ยนแปลงไปทั้ง ๔ ประการ ดังนี้

๑. การปรับตัวให้เข้ากับการเมืองที่เปลี่ยนแปลง

หากกล่าวถึงการปกครองของไทยในปัจจุบัน อาจแบ่งระดับการเมืองออกได้เป็น ๒ ระดับ ได้แก่ การเมืองระดับชาติ และการเมืองระดับท้องถิ่น การเมืองระดับชาติ ได้แก่ การเมืองระดับรัฐบาล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ในส่วนของการเมืองระดับท้องถิ่นนั้นยังสามารถแบ่งแยกย่อยออกได้เป็นหลายประเภท เช่น การเมืองของ อบจ. เทศบาล หรือ อบต. หรือแม้กระทั่งการเมืองในระดับหมู่บ้านที่จะต้องมีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านโดยราษฎรในหมู่บ้านนั้น ๆ เป็นต้น

ในสภาพข้อเท็จจริงปัจจุบันและผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่างชี้ว่าการเมืองในระดับชาติยังมีอิทธิพลต่อการเมืองในระดับท้องถิ่นอยู่หลายประการ เช่น การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นต้องอาศัยภาพลักษณ์ของพรรคการเมืองระดับชาติเพื่อช่วยในการหาเสียง การให้เงินอุดหนุนเฉพาะกิจจากส่วนกลางมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเลือกให้เฉพาะท้องถิ่นที่เป็นพรรคพวกเดียวกันกับราชการส่วนกลาง เป็นต้น

ในอนาคต อำนาจหน้าที่และบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นและข้าราชการท้องถิ่นจะเป็นอย่างไรนั้น ส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งอิทธิพลจากการเมืองระดับชาติ ซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นนโยบายของรัฐที่มีต่อ อบต. ซึ่งมักสลับสับเปลี่ยนกันเป็น ๒ กรณี กล่าวคือ การรวมอำนาจการปกครอง (Centralization) หรือ การกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ดังนั้น ผู้ที่จะปฏิบัติงานใน อบต. จึงจำเป็นที่จะต้องทราบความเคลื่อนไหวของนโยบายรัฐอยู่ตลอดเวลา เพื่อบริหารจัดการ อบต. ให้เข้ากับสถานการณ์ดังกล่าวที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ในส่วนของปัจจัยการเมืองระดับท้องถิ่นด้วยกันเองนั้น ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ซึ่งโดยหลักการแล้วการตัดสินใจกำหนดนโยบายความเป็นหน้าที่ของฝ่ายการเมืองท้องถิ่น ทุกฝ่ายควรต้องรู้ความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงของการเมืองท้องถิ่นในทุกระดับทั้งระดับ อบจ. , เทศบาล , อบต. และระดับหมู่บ้าน เพราะการเมืองท้องถิ่นเหล่านี้มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันและจะต้องมีผลกระทบต่อ อบท. ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ข้าราชการท้องถิ่นควรพยายามปรับข้อเท็จจริงในท้องถิ่นให้เข้ากับระเบียบกฎหมายของรัฐ ซึ่งในบางครั้งระเบียบกฎหมายอาจไม่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของคนในท้องถิ่นก็ต้องเป็นหน้าที่ของข้าราชการท้องถิ่น ที่จะประยุกต์ใช้กฎหมาย ให้สามารถใช้ได้จริงตามสภาพและบริบทแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ จึงจะได้ชื่อว่าเป็นนักบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง

๒. การปรับตัวเข้ากับเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง

เมื่อสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไม่ดี ทำให้ประชาชนยากจนเพิ่มขึ้นเป็นสาเหตุของปัญหาอื่น ๆ ที่กระทบต่อ อบท. ตามมาไม่ว่าจะเป็นปัญหาอาชญากรรม ปัญหาโสเภณีเด็ก ปัญหาประชาชนเรียกร้องในสิ่งที่สามารถแก้ไขเฉพาะหน้ามากกว่าสิ่งที่แก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน เช่น ต้องการผ้าห่มกันหนาวฟรี เสื้อกันหนาวฟรี และของฟรีอื่น ๆ จาก อบท. เป็นต้น ซึ่งสวนทางกับระเบียบกฎหมายและการตรวจสอบอย่างเข้มข้นของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ที่พยายามจำกัดขอบเขตการตัดสินใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องของการแจกของให้แก่ราษฎร

อีกปัญหาหนึ่งประชาชนอาจขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับ อบท. เพราะต้องเอาเวลาไปทำงานหาเงินเพื่อปากท้องของตนเองก่อนหรือบางครั้งอาจมีส่วนร่วมแค่การรับเงินแล้วไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง รวมตลอดถึงปัญหาความยากจนของประชาชนจะสร้างความเข้มแข็งให้กับนโยบายประชานิยมไปโดยปริยาย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อในทางลบในระยะยาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการส่งเสริมลักษณะนิสัยการพึ่งพิงรัฐอยู่ตลอดเวลาของประชาชน เป็นต้น

๓. การปรับตัวเข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลง

ชุมชนแต่ละชุมชนมีสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น การปฏิบัติงานในแต่ละพื้นที่ต้องเผชิญกับสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เช่น บางพื้นที่อาจเป็นสังคมของคนพุทธบางพื้นที่อาจเป็นสังคมของคนคริสต์หรืออิสลาม บางพื้นที่เป็นสังคมพหุภูมิ (ชุมชนชนบท) บางพื้นที่เป็นสังคมทุติยภูมิ (ชุมชนเมือง) บางพื้นที่ประชาชนให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของ อบท. เป็นอย่างดี บางพื้นที่ประชาชนขาดความร่วมมือ บางพื้นที่อาจเป็นสังคมที่ประกอบด้วยชนเผ่าต่างๆ มากมาย เป็นต้น

๔. การปรับตัวเข้ากับวิทยาการใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลง

ในปัจจุบันกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรโดยการฝึกอบรมอยู่เป็นประจำ เช่น การฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมต่างๆ การฝึกอบรมการจัดทำเว็บไซต์ องค์กร เป็นต้น ประกอบกับกรมส่งเสริมฯ มีเว็บไซต์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของ อบท. ที่ปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่ทุกวัน เช่น การเผยแพร่หนังสือสั่งการต่าง ๆ ผ่านช่องทางการสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น หากพนักงานท้องถิ่นให้ความสำคัญในการอ่านหนังสือสั่งการของกรมส่งเสริมฯทางอินเตอร์เน็ตอยู่เป็นประจำ ก็จะนำมาซึ่งการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและไม่ขัดต่อระเบียบกฎหมายหนังสือสั่งการที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา

๔.๒ ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ ผลจากการพัฒนา (รวมถึงองค์ประกอบสำคัญของข้อมูลเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะเป็นต้น)

องค์การบริหารส่วนตำบลลาดบัวขาว มีข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ ผลจากการพัฒนา โดยอิงการคาดการณ์การพัฒนาต่างๆ อยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมภายนอกต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นควรพิจารณาใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามาเป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีและให้มีความสอดคล้องกัน

๒. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ควรพิจารณางบประมาณและคำนึงถึงสถานการณ์คลังในการพิจารณาโครงการ/กิจกรรม ที่จะบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น

๓. ควรเร่งรัดให้มีการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ที่ตั้งในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายให้สามารถดำเนินการได้ในปีงบประมาณ นั้น

๔. ควรพิจารณาตั้งงบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสมกับภารกิจแต่ละด้านที่จะต้องดำเนินการ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาในการโอนเพิ่ม โอนลด โอนตั้งจ่ายรายการใหม่